

Dosarul nr. 2rac-456/18

prima instanță, Jud. Chișinău, sediul Centru: (Jud. Gr. Manoli)
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău: (Jud. A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol)

ÎNCHEIERE

5 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Agenția „Moldsilva”,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția „Moldsilva”
împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Pincors” cu privire la rezilierea contractului
de arendă a fondului forestier în scop de recreere și evacuarea obiectelor construite pe
terenul arendat,

împotriva deciziei din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis
apelul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Pincors”, s-a casat hotărârea
din 11 noiembrie 2016 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă,
prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă:

La 13 iulie 2016, Agenția „Moldsilva” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Pincors” cu privire la rezilierea contractului
de arendă a fondului forestier în scop de recreere și evacuarea obiectelor construite pe
terenul arendat.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, prin acordul adițional nr. 1/40-11 din
08 mai 2015 de cesionare a drepturilor și obligațiilor, Societatea cu Răspundere Limitată
„Pincors” a devenit beneficiarul contractului de arendă a fondului forestier în scop de
recreere nr. 40 din 03 mai 2011, prin care Agenția „Moldsilva” a transmis în arendă terenul
forestier cu suprafața de 0,5 ha, amplasat în unitatea amenajistică 55, B, D, din ocolul
silvic Ialoveni al Întreprinderii de Stat „Întreprinderea silvo-cinegetică Sil - Răzeni”.

Reclamanta a menționat că, la 11 aprilie 2016, Întreprinderea de Stat
„Întreprinderea silvo-cinegetică Sil-Răzeni” a efectuat un control în sectorul arendat
conform contractului nr. 40 din 03 mai 2011, în rezultat fiind depistată o potecă și o
parcare pavată cu suprafața de 257 m.p., fapt pentru care a fost întocmit un proces-verbal

cu privire la contravenție în temeiul art.84 lit.s) Codul silvic.

Reclamanta a relatat că, prin scrisorile nr.AM-11/01-746 din 24 aprilie 2016 și nr. AM-11/01-961 din 30 mai 2016 Agenția „Moldsilva” i-a solicitat Societății cu Răspundere Limitată „Pincors” prezentarea actelor în baza cărora au fost demarate lucrările de pavare a potecii și a parcării cu suprafața de 257 m.p. în sectorul arendat, până la 20 mai 2016, și respectiv, până la 10 iunie 2016. Totodată, Societatea cu Răspundere Limitată „Pincors” a fost informată despre inițierea procedurii de reziliere a contractului de arendă nr. 40 din 03 mai 2011. Până la termenele acordate, Societatea cu Răspundere Limitată „Pincors” nu a întreprins nicio acțiune în vederea soluționării litigiului pe cale extrajudiciară.

Agenția „Moldsilva” a susținut că, potrivit pct. 4 lit. c) din contractul de arendă nr. 40 din 03 mai 2011, arendașul are dreptul în ordinea stabilită și în conformitate cu legislația în vigoare, cu aprobarea arendatorului să construiască obiecte de importanță socială și de gospodărie (chioșcuri, pavilioane, terenuri sportive și pentru odihnă, amenajarea rețelei de drumuri și poteci, crearea formelor mici arhitecturale etc.) încăperi legate de folosirea terenului forestier să instaleze garduri și alte construcții legate de limitarea accesului, precum și pentru asigurarea securității vizitatorilor în terenuri arendate.

În același context, a notat că pct. 30 din Regulamentul privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărie cinegetică și/sau de recreere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 187 din 20 februarie 2008, prevede că acțiunile de recreere pe terenurile fondului forestier se permit pe sectoare special destinate, amenajate cu parcări auto, terenuri sportive, rute și poteci turistice, forme mici arhitecturale și alte obiecte (care nu sunt capitale) construite de comun acord cu arendatorul, în modul stabilit de legislația în vigoare. Totodată, a indicat că prezenta normă interzice edificarea obiectelor capitale pe terenurile fondului forestier.

Reclamanta a mai menționat că, potrivit pct. 5 lit. e) și g) din contractul menționat, arendașul este obligat să îndeplinească lucrările utilizând mijloacele care ar parveni apariția eroziunii solului, vătămarea și distrugerea arboretelor și arborilor solitari, semințișului și subarboretului, altei vegetații, să nu admită tăieri ilicite și/sau vătămarea arborilor și arbuștilor, precum și alte încălcări ale legislației silvice. Aceleași obligații sunt prevăzute și în pct. 46 lit. d), e) și f) din Regulamentul privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărie cinegetică și/sau de recreere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 187 din 20 februarie 2008.

În același timp, reclamanta a indicat că, contrar pct. 5 lit. o) din contractul nr. 40 din 03 mai 2011 și pct. 46 lit. m) din Regulamentul privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărie cinegetică și/sau de recreere, potrivit cărora arendașul este obligat să prezinte anual darea de seamă cu privire la folosirea terenului arendat, Societatea cu Răspundere Limitată nu a prezentat nici o dată o dare de seamă.

Reclamanta Agenția „Moldsilva” a mai invocat faptul că potrivit pct. 33 din Regulamentul susmenționat, obiectele construite de arendași pe terenurile din fondul forestier atribuite în folosință în scopuri de recreere, la expirarea termenului de arendă,

respectiv încetarea relațiilor contractuale, sunt demontate și supuse evacuării din contul arendașului.

A considerat că, în temeiul pct. 17 lit. b) din contractul încheiat, Agenția „Moldsilva” este în drept să solicite instanței de judecată rezilierea contractului de arendă în legătură cu neexecutarea obligațiilor contractuale de către cealaltă parte, menționând faptul că obligațiile din contract au fost încălcate prin comiterea contravențiilor silvice pe sectorul arendat.

În temeiul celor relatate, reclamanta Agenția „Moldsilva” a solicitat rezilierea contractului de arendă a fondului forestier în scop de recreere nr.40 din 03 mai 2011 și obligarea Societății cu Răspundere Limitată „Pincors” de a evacua din cont propriu obiectele construite pe terenul fondului forestier atribuit în folosință.

Prin hotărârea din 11 noiembrie 2016 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis acțiunea, s-a reziliat contractul de arendă a fondului forestier în scop de recreere nr.40 din 03 mai 2011, încheiat între Agenția „Moldsilva” și Societatea cu Răspundere Limitată „Pincors”, s-a obligat Societatea cu Răspundere Limitată „Pincors” să evacueze din cont propriu obiectele construite pe terenul fondului forestier atribuit în folosință în scopuri de recreere în baza contractului nr. 40 din 03 mai 2011, s-a încasat de la Societatea cu Răspundere Limitată „Pincors” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 200 lei pentru examinarea cererii de chemare în judecată.

Prima instanță a constatat că, Societatea cu Răspundere Limitată „Pincors” nu și-a executat corespunzător obligațiile din contractul de arendă a fondului forestier în scop de recreere nr. 40 din 03 mai 2011. Astfel, a ajuns la concluzia că, prin amenajarea pavajului pe terenurile fondului forestier, s-a încălcat prevederile contractului menționat și dispozițiile Regulamentului cu privire la folosirea fondului forestier în scopuri de gospodărie cinegetică și/sau recreere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 187 din 20 februarie 2008.

Prin încheierea din 25 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea Societății cu Răspundere Limitată „Pincors” privind repunerea cererii de apel în termen.

Prin decizia din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Pincors”, s-a casat hotărârea din 11 noiembrie 2016 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Instanța de apel a reținut drept neîntemeiată acțiunea, fiind lipsită de suport legal de reziliere a contractului de arendă. Astfel, a statuat că Agenția „Moldisilva” nu a indicat niciun temei legal în corespundere cu prevederile art. 748 Cod civil, potrivit cărora contractele cu executare succesivă în timp pot fi reziliate de orice parte pentru motive întemeiate. Instanța a conchis că, faptul neprezentării actelor solicitate nu constituie motiv întemeiat pentru a rezilia contractul de arendă prin intermediul instanței de judecată.

La 22 august 2018, Agenția „Molsilva” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei din 03 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 11 noiembrie 2016 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea recursului, recurenta a invocat că instanța de apel nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, încălcând normele de drept procedural și aplicând eronat normele de drept material.

Totodată, recurenta a indicat că, orice contravenție silvică comisă în sectorul arendat, constituie o abatere de la rigorile stabilite de legislația silvică și, în același timp, constituie o încălcare a prevederilor contractuale. Lucrările de amenajare a pavajului pe terenurile fondului forestier nu au fost coordonate cu Agenția „Moldsilva”, acest fapt, a condus, în mod vădit, la vătămarea și/sau distrugerea vegetației forestiere.

La 4 octombrie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Societății cu Răspundere Limitată „Pincors”, informându-o că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 2 noiembrie 2018, Societatea cu Răspundere Limitată „Pincors” a depus referință în întîmpinarea recursului, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererea de recurs formulată de Agenția „Moldsilva”, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Cu privire la termenul de declarare a recursului, instanța de judecată a stabilit că scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 31 iulie 2018 confirmă că copia deciziei contestate a fost expediată în adresa părților (f.d. 141), însă la dosar nu sunt atașate probe care ar certifica data recepționării de către recurentă a copiei deciziei recurate. Prin urmare, în lipsa unor probe fiabile și fără a prejudicia esența dreptului de acces la justiție, colegiul consideră că cererea dedusă judecătii a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În aceeași ordine de idei, materialele cauzei au confirmat faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept

procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (a se vedea, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea

altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Agenția „Moldsilva” este formulată în baza art. 432 alin. (2) lit. a), b), c) Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (2), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Agenția „Moldsilva” a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23

octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecării nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Agenția „Moldsilva” nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Agenția „Moldsilva” se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh